

Komentaras

2013 11 07

ECB palaistė Eurozonos ūkio atsigavimo želmenis pigesniais pinigais

Šiandien Europos centrinio banko (toliau - ECB) Valdančiosios tarybos susitikimo metu buvo nuspręsta 25 baziniais punktais apkarpyti bazines palūkanų normas (pagrindinių refinansavimo operacijų palūkanų norma sumažinti iki 0,25 proc.; palūkanų norma, naudojantis ribinio skolinimosi galimybe, apkarpyta iki 0,75 proc. vienintelė palūkanų norma už indėlius ECB liko nepakitusi – 0 proc.).

Kad Eurozonos ūkiui skubiai reikia papildomos paspirties šaukte šaukė pastarosiomis savaitėmis skelbti šviežiausi šio regiono makroekonominiai rodikliai. Išankstiniais Eurostato duomenimis, metinė Eurozonos infliacija spalio mėnesį tesudarė 0,7 proc. – žymiai mažiau nei ECB deklaruojamas tikslinis lygis „arti, bet šiek tiek mažiau nei 2 proc.“. Nedarbo lygis, naujausiais duomenimis, išliko įšalęs istorinėse aukštumose (12,2 proc.). Be to, ėmė kosėti didžiausio Eurozonos ūkio – Vokietijos – pramonės variklis: rugsėjį pramonės produkcijos apimtys krito 0,9 proc. palyginti su rugpjūčio mėnesiu. Toks prastas rezultatas toli gražu neatitiko rinkos dalyvių lūkesčių, kad Vokietijos pramonė per mėnesį turėtų 0,2 proc. ūgtelti.

Pastaraisiais mėnesiais ECB neryžtingumas buvo ypatingai nepalankus euro-dolerio kursui. Kitapus Atlanto, Jungtinių Amerikos Valstijų ekonomikai siunčiant nevienareikšmius signalus, Federalinės rezervų sistemos „balandžiai“ nepaliauja energingai plasnėti sparnais: užmačios mažinti monetarinio skatinimo apimtį (angl. *Quantitative Easing* 3), panašu, bus atidedamos kitiems metams. Tokie rinkų dalyvių lūkesčiai stipriai veikė euro/dolerio kursą. Praėjusią savaitę euras dolerio atžvilgiu buvo užsiropštes net iki 1,3825 – aukščiausio lygio nuo 2011 m. lapkričio ir 7,9 proc. daugiau nei liepos mėn. stebėtų žemumų po to, kai M. Draghi pirmą kartą išsakė užuominas apie numatomą pinigų politiką ateityje (angl. *forward guidance*). Tiesa, praėjusią savaitę vykusio Federalinės rezervų sistemos Atviros rinkos komiteto susitikimo išvadose nebuvo didesnių nerimo dėl JAV ūkio ateities akcentų, tai padėjo doleriui šiek tiek atsitiesti. Dolerio pozicijas dar sustiprino geresni nei tikėtasi pirkimo vadybininkų apklausų rodikliai. Tačiau Europos Komisija, šią savaitę paskelbusi savo naujausias prognozes, prognozavo euro vertės kilimą 5,8 proc., o kitąmet dar 0,9 proc. Toks vieningos regiono valiutos šuolis grąžintų euro vertę į prieškrizinį lygį.

Aukštas euro kursas dolerio atžvilgiu šiuo metu yra ypač nepalankus. Jis kerta Eurozonos eksporto konkurencingumui, o juk būtent spartėjantis eksporto augimas – vienas kertinių šio regiono ekonomikos atsigavimo lokomotyvų. ECB Tarybos nariai puikiai supranta, kad jei nebus imtasi rimtesnių monetarinių ūkio gaivinimo priemonių, stipraus euro įtakos gali užtekti, kad besikalantys Eurozonos atsigavimo daigeliai nušaltų nespėję nė sužaliuoti.

Šis ECB sprendimas sveikintinas, siekiant suvaldyti finansų rinkų dalyvių lūkesčius dėl euro stiprinimo. Tačiau fundamentaliai Eurozonos ūkio realaus sektoriaus raidai jo įtaka bus minimali. Žemesnė už žemą pinigų kaina nėra tas veiksnys, kuris paskatintų kenčiančių periferinių šalių finansines įstaigas aktyviau skolinti ir taip padėti jų ekonomikoms ropštis iš recesijos.

Kokią įtaką šie pinigų politikos manevrai abipus Atlanto turi Lietuvai? Pirmiausia, brangesnis euras, o drauge ir litas, blogina lietuviškų prekių ir paslaugų konkurencingumą Rytų rinkose, kur ir be šių objektyvių veiksmų konkuruoti darosi vis sudėtingiau. Tad ECB sprendimas sumažinti bazines palūkanų normas šįkart atliko gelbėjimo rato vaidmenį ir Lietuvai. Antra, apkarpytos bazinės palūkanų normos tik patvirtino ECB pažadą, kad palūkanų normos išliks rekordinėse žemumose ilgesniuojam laikotarpiu. Tai turėtų Lietuvos įmonėms įlieti papildomai optimizmo skolinantis ir dar paskatinti beįsisukančius investavimo į plėtrą ir modernizavimąsi procesus.

Indrė Genytė-Pikčienė

Vyresnioji analitikė

Ekonominių tyrimų padalinys